

Juudi kool elab kahe kalendri vahel

Marianna Millerman on Tallinna Juudi Kooli õpilane 1990. aastast, mil kool pärast viiekümneaastast pausi taas avati. Enne seda õppis tüdruk vene koolis. "Minu perekond soovis, et ma teaksin, millised on meie rahva traditsioonid ja tavad," avaldab 11. klassi neiu Marianna koolivahetuse põhjuse.

Mariannale meeldib õppida oma rahvusest laste keskel. Tulevikus soovib ta siiski jääda elama Eestisse. Tema unistuseks on Tartu Ülikoolis arstiks õppida.

Koolis õpetatakse Mariannale lisaks juudi kultuuri, eesti ja inglise keele kõrval ka heebrea keelt. Viimaseid keeli oskavad Marianna perekonnas vaid vanaema ja vanaisa. Ema ja isa täiendavad oma teadmisi juudi rahva traditsioonidest ja tavadest koos Mariannaga õppides.

Õpilased teavad palveid

Juudi kool, kus õpib 308 õpilast, on püüdnud taastada kõik rahvuslikud ained, mida juudi lapsed ei saanud aastakümneid õppida. Kooli tegemisi toetab ja innustab juudi kogukond, kes on ühtlasi kooli looja.

Toetust jagab ka Iisraeli riik, saates kooli õppevahendeid ja pedagooge. Kaugelt kodumaalt tulnud õpetajad õpetavad heebrea keelt ja on praeguse juudi kultuuri kandjad. Koolil on Iisraeli haridusministeeriumiga sõlmitud humanitaarabileping, tänu millele jõuavad kooli heebrea keele, Iisraeli geograafia, juudi ajaloo ja tavade õpetamise programmid ja õpikud. Raamatukokku on kogutud ligi poolteist tuhat raamatut juudi kirjanduse vallast.

"Tahame, et meie lastest kasvaksid juudid, kellest saavad Eesti Vabariigi

Juudi kooli poisid kannavad eriti tähtsate pidustuste puhul väikest mütsikest, mida nimetatakse kipaks.

LEMBIT MICHELSON

Koolilugu

kodanikud," ütleb juudi kooli direktor Mihhail Beilinson. "Samas annab juudi kool parima ettevalmistuse neile lastele, kes ehk kunagi otsustavad siduda oma elu ja saatuse esivanemate maaga."

Õppimise kõrval peab kool oluliseks ka juudi rahva pühade tähistamist. Kooli direktor on rohkete pühade tõttu isegi pisut murelik, sest kõik õppeplaanis olev tuleb pidustustele vaatamata läbi võtta.

Igal reedel on pärast tunde šabbat, kus kõik juudi kooli õpilased võtavad

pidulikult vastu laupäeva, mis teiste nädalapäevadega võrreldes on neil kuninganna seisuses. Selle õhtu kombe kohaselt maitstakse halvaad, just selleks õhtuks küpsetatud saia, ja mahla, millega asendatakse traditsioonide järgi pakutavat veini. Erinevatel pidulikel õhtutel peavad kõik kooli õpilased teadma täpselt päevaga seotud palveid ja kombeid.

Pidustuste ajal kannavad noormehed peas väikest mütsikest, mida nimetatakse kipaks. "Kipa kandmine on seotud vana tavaga," selgitab Mihhail Beilinson. "Kui Aabram läks rändama, oli töötatud maal väga palav ja ta ei saanud ilma peakatteta minna. Sellest on jäänud meie meeste traditsioonidesse kipa

kandmine pühade ajal. Koolis kannavad poisid kipat vaid teatud ajal, kui ilma selleta ei tohi olla," selgitab Mihhail Beilinson. Hiljuti oli selliseks pidustuseks Jeruusalemi 3000-aastaseks saamine. Poisid panid kipa pähe ka 24. oktoobril, kui möödus aasta Iisraeli peaministri Isak Rabini tapmisest.

"Me elame kahe kalendri vahel," selgitab Beilinson. "Austame nii Eesti Vabariigi kui ka oma esivanemate pühi. Tihe õppeprogramm tuleb mahutada nendesse koolipäevadesse, mis on ühtemoodi kõigile antud."

Juudid õpivad vene keeles

Seitse ja kaheksa tundi on juudi koolis õpilastele täiesti tavaline päeva pikkus. Kuid keegi ei nuri, on ju kõik kooli tulnud täiesti vabatahtlikult. Paljudes juudi peredes on koduseks keeleks vene keel, millega kõikjal üsna lahusalt toime tullakse. Seepärast toimub ka õppetöö vene keeles.

Eesti keele õpetaja Maiu Vendla sõnul on aga vanemad väga huvitatud, et nende lapsed saaksid selgeks ka eesti keele. "Mõned lapsevanemad võtavad lapsele isegi eraõpetaja," kinnitab Maiu Vendla. Tema sõnul on viimastel aastatel eesti keele õpetamine kergemaks muutunud. "Nüüd tulevad kooli juba sellised lapsed, kes on käinud eesti lasteaias – nemad õpivad keele teistest kiiremini selgeks," räägib õpetaja.

Alles hiljuti rändas palju juute Eestist välja, kes kodumaale, kes mõnda teise välisriiki. Kooli direktori sõnul on Eestis elanud juudid põhiliselt rännanud Iisraeli, Ameerikasse ja Saksamaale. Nii mõnigi klass on hüvasti jättnud oma kaaslastega, kes lahkusid vanematega Eestist. Kui palju on praegu koolis õppivate noorte hulgas neid, kes hiljem tunnevad oma kauge kodumaa kutset, ei oska ilmselt keegi öelda.

KRISTEL KIRSS